

Netwerkneutraliteit

In de VS woedt, onder de titel *net neutrality*, al enige tijd een heftig debat over de toekomst van het Internet. Diverse wetsvoorstellen beogen het traditionele, open karakter van het Internet te behouden door aanbieders van netwerkdiensten (ISP's) te verbieden tussen dienstenaanbieders te discrimineren. Voorstanders betogen dat neutraliteit (elke bit moet voor dezelfde prijs, of zelfs gratis, vervoerd worden, onafhankelijk van herkomst of bestemming) essentieel is om de innovatiekracht van het Internet te behouden. Tegenstanders betogen juist het omgekeerde: discriminatie door ISP's is nodig om voldoende revenuen voor uitbreiding van netwerkcapaciteit te genereren. Zonder dergelijke investeringen zou de toegangspoort tot het Internet te smal blijven en de ruimte voor toekomstige toepassingen te gering.

Aan Europa is deze fundamentele kip-ei discussie tot nu toe grotendeels voorbij gegaan. In het nieuwe Coalitieakkoord komt het woord Internet slechts één keer voor, en wel in het kader van terrorismebestrijding: "Teneinde radicaliserende boodschappen en voorlichting over de middelen van terreur te bestrijden, wordt voorzien in de mogelijkheid om het doorgeven van boodschappen door 'internet-providers' te verbieden" (pagina 34). Niet-neutraliteit dus, maar dan op niet-economische gronden.

Ons vorige kabinet was duidelijk liberaler en had ook meer oog voor de economische aspecten van het net. Het Beleidskader Elektronische Communicatie van augustus 2006 stelt: "Een van de meest waardevolle eigenschappen van het Internet (...) komt erop neer dat iedere gebruiker iedere andere gebruiker via het internet een boodschap kan sturen, zonder tussenkomst van de partij (de ISP) die toegang biedt tot het net". Het Beleidskader betoogt dat dankzij dit *end-to-end* principe, veroorzaakt door het feit dat het Internet te dom is om bits te onderscheiden en ze dus wel gelijk moet behandelen, het Internet zich tot het huidige succes kon ontwikkelen. Het vorige kabinet toonde zich echter ook bezorgd over een mogelijk intelligenter Internetarchitectuur in de toekomst, waardoor de ont koppeling van toegang tot de diensten en toegang tot het netwerk in gevaar zou kunnen komen, bijvoorbeeld omdat netwerkaanbieders betaling vragen voor sommige diensten of inhoud, of die vertragen of blokkeren als ze van concurrerende aanbieders komen. "Indien het end-to-end principe in gevaar zou komen, kan dat aanleiding zijn voor de overheid om te interveniëren".

Moet de overheid in actie komen om netwerkneutraliteit te garanderen? Op het eerste gezicht lijkt de angst voor blokkeren niet ongegrond. Als KPN het, bijvoorbeeld, voor het zeggen zou hebben, zou zij vast pogen de toegang tot VoIP (telefonie via Internet) te belemmeren. VoIP concurreert immers direct met traditionele telefonie. KPN heeft het echter niet voor het zeggen: zij heeft haar kopernetwerk moeten openstellen voor andere ISP's die geen belangen in telefonie hebben. Verder ondervindt KPN concurrentie van de kabelmaatschappijen die breedband via coax aanbieden. Als de met KPN verbonden ISP's toegang tot VoIP diensten zouden blokkeren, zouden ze marktaandeel verliezen en vlug op hun schreden terugkeren.

Algemeener geldt dat, bij een concurrerende markt voor toegang tot het Internet, geen enkele ISP zich discriminatie kan veroorloven die niet in het belang van de consument is. In Nederland is sprake van een zeer competitieve markt met lage prijzen en een hoge penetratiegraad. Er lijkt dus geen reden voor extra regulering. Bovendien moet niet vergeten worden dat de situatie in Europa geheel anders is dan in de VS. In de VS vallen breedbanddiensten niet onder de telecomcommunicatiewetgeving, maar in Europa vallen ze onder de regulering voor elektronische communicatie. Als er al problemen zijn, zijn er in Europa nu reeds meer instrumenten voorhanden om ze aan te pakken.

Het debat over *net neutrality* is in feite een gevecht tussen de grote dienstenaanbieders als Google en de machtige netwerkaanbieders zoals AT&T. Netwerkaanbieders willen meeliften op het succes van dienstenaanbieders, maar deze willen de koek zelf houden. Google's argument dat bij hogere kosten voor netwerkgebruik er minder geïnoveerd wordt is niet noodzakelijk juist. Joost (de nieuwe TV-dienst van de uitvinders van Kazaa en Skype) is gebaat bij gegarandeerde bandbreedte en wordt vermoedelijk juist een succes als ISP's in Joost's voordeel kunnen discrimineren. Als de consument Joost ziet zitten, zullen concurrerende ISP's dat maar al te graag doen. Bij een concurrerende toegangsmarkt zijn zij niet de vijanden maar de bondgenoten van innoverende dienstverleners.

Neutraliteit klinkt mooi, maar geformuleerd als verbod op prijsdiscriminatie klinkt het vals en is duidelijk dat het economisch onzin is. Gelukkig maar dat het Internet aan de aandacht van Balkenende IV ontsnapt is.